

van het hoofdbestuur, noch met die van de C. V., zijn wij bedacht geweest op de nog eenig mogelijke goede oplossing, neergelegd in de bedoelde motie.

Daarvoor zijn echter nog andere gronden aan te voeren. Gaandeweg hebben in onze afdeling tal van geneesheeren, de Maatschappij verlaten: gepensioneerde officieren van gezondheid, rustende geneesheeren, bijna alle gemeenteartsen, de meeste dokters van „de Volharding”, enz.. En van hen, die zich hier vestigen, wordt de meerderheid geen lid meer. Zoo werden dit jaar slechts 6 van de 16 lid. De redenen liggen in de bindende besluiten, in de vakbeweging en in den onderlingen strijd. Terwijl nu slechts $\frac{5}{8}$ der Haagsche artsen lid is van de afdeling, verwacht ik in de toekomst nog treuriger verhoudingen, indien de Maatschappij niet in andere banen wordt geleid. De splijtingsbacil laat zich hier terdege gelden en slechts radicale maatregelen kunnen de zaken nog in het goede spoor brengen. De kansen voor aanneming onzer motie acht ik uiterst gering, maar toch worde zij door een ieder nog eens nauwgezet overwogen!

Gaat het in andere groote afdelingen denzelfden weg op als hier, dan heeft de Maatschappij weldra niet meer het recht om te spreken namens den geneeskundigen stand en voorzie ik, dat die afdelingen zich zullen ontbinden en plaatselijke verenigingen er voor in de plaats zullen treden.

's-Gravenhage, 18 November 1918.

H. J. KIJLSTRA.

IV.

Het conflict tusschen de specialisten en de Maatschappij, hetgeen hoofdzakelijk de materiele belangen betreft, kan naar mijn meening langs twee wegen opgelost worden.

I. Elke partij organiseert zich op gelijksoortige wijze. Ieder neemt besluiten, die of alle of voor zoover zij de belangen der andere partij raken, om kracht van wet te krijgen, de goedkeuring van het hoofdbestuur der Maatschappij behoeven. Dit zal, alvorens een beslissing te nemen, de besluiten aan het bestuur der andere partij ter beoordeeling moeten voorleggen. In dezen gedachtengang heeft dus elke partij een bestuur, terwijl bijzondere onderwerpen, b.v. ziekenfonsaangelegenheden, aan bijzondere commissies kunnen worden opgedragen, welke het werk afdoen en door het bestuur der partij gefatteerd worden. Het hoofdbestuur der Maatschappij heeft dan het super-arbitrium, waardoor het zorgt, dat de belangen der eene partij niet door de andere geschaad worden. Kan een partij zich met een hoofdbestuurbeslissing niet vereenigen, dan staat beroep op de algemeene vergadering open, indien $\frac{3}{4}$ der partijleden zich hiervoor verklaart. Staken op de algemeene vergadering de stemmen, dan wordt de hoofdbestuurbeslissing als verworpen beschouwd. Misschien is het gewenscht de algemeene vergadering, waarin nu de algemeene artsen overwegen, in het vervolg dan te doen bestaan uit evenveel specialisten als algemeene artsen, districtsgewijze te kiezen. De leden van het hoofdbestuur worden gekozen door en uit alle Maatschappijleden. Om daaruit elk partijdrijven te weren, kieze men mannen met ruimen blik, praktischen zin en hoog karakter. Op deze wijze werken beide partijen gelijk gereglementeerd, doch op zichzelf binnen de Maatschappij, en hebben weinig voeling met elkaar.

II. De beide partijen beginnen van onderen op met samenwerking, waarbij dus commissies, eventueel sub-commissies, noodig zijn voor bepaalde onderwerpen, bestaande uit evenveel leden van elke partij. Dus zijn reeds in de kringen dergelijke commissies te vormen. Hierbij denke men aan ziekenfonsaangelegenheden, waarvoor een centrale commissie met onderafdeelingen noodig zou zijn. Welk werk hier door de commissies zelfstandig afgedaan zal kunnen worden en wat de goedkeuring van het hoofdbestuur of dagelijksch bestuur behoeft, is nader bij reglement te regelen. Het hoofdbestuur worde ook hier gekozen en werke overigens zooals vorenstaande werd aangegeven. Evenwel dient hier bepaald te worden, welke hoofdbestuurbeslissingen de goedkeuring der algemeene vergadering behoeven of hoeveel kringen te zamen van een hoofdbestuurbeslissing een beroep op de algemeene vergadering kunnen doen.

Bij de eerste regeling is plaats voor C. O., C. V., welke bij de tweede regeling samensmelten tot een C. Z., al of niet met een gedelegeerd lid van het hoofdbestuur als voorzitter met adviseerende stem. Beide wegen laten bindende besluiten toe. De eerste weg is de gemakkelijkste; de tweede vereischt een hooger gemeenschapsgevoel, omdat daarin geëischt wordt, dat men niet alleen op eigen belangen, maar ook op die van anderen moet letten.

Zal één der wegen het pad kunnen zijn, waarlangs wij allen kunnen gaan en dus scheuring voorkomen wordt, die voor elke partij ongewenscht, ja noodlottig, geacht moet worden? Ernstig geef ik mijn denkbeelden aan de collega's ter overweging. Mocht er iets bruikbaar in zijn, laat de a.s. buitengewone algemeene vergadering het uitspreken.

Koog a/d Zaan, 19 November 1918.

C. W. VRENDENBERG.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

De Spaansche griep.

Gebruik makend van het recht, den Kamerleden geschonken door art. 95 van het Reglement van Orde, om aan de regeering vragen te stellen, heeft het lid der Tweede Kamer, de heer VAN RAVESTEIJN, den minister van arbeid eenige vragen gesteld omtrent het karakter der thans heerschende epidemie, de geruchten dat de ziekte *longpest*¹⁾ zou zijn en welke gezondheidsmaatregelen ter bestrijding behooren te worden genomen. De minister heeft daarop het volgende geantwoord:

Volgens de geneeskundige gezaghebbers is de ziekte, die in de laatste weken in bijna alle deelen des lands, inzonderheid in Limburg, een zoo groot aantal slachtoffers maakt, dezelfde, die reeds in den zomer hier te lande optrad, en die wordt aangeduid met den naam „Spaansche griep”. Zij treedt thans in veel heviger vorm op; vooral door verwickelingen is het aantal slachtoffers groot.

Het is den minister bekend, dat onder de bevolking het gerucht de ronde heeft gedaan, dat er zich vele gevallen van longpest zouden voordoen. Reeds eenigen tijd geleden zijn bacteriologische en pathologisch-anatomische onderzoekingen gedaan, die aantoonde, dat de ziekte niet longpest was. Toen de ziekte in October zooveel heviger en met zooveel meer noodlottige gevolgen optrad, en het gerucht nopens longpest weer veld won, met name in Zuid-Limburg, heeft de voorzitter van den Centralen Gezondheidsraad zich in verbinding gesteld met den directeur van het ziekenhuis te Heerlen en een onderzoek van sputa en organen door het centraal laboratorium voor de volksgezondheid uitgelokt. Bij dit op zeer uitgebreide schaal verrichte onderzoek is in het bijzonder gelet op de mogelijkheid, dat besmetting met pestbacillen een rol bij het ziekteproces zou spelen. Die ziektekiemen zijn evenwel niet gevonden. Gebleken is, dat in de ziekteproducten der patiënten met longontsteking (de meest voorkomende verwickeling bij Spaansche griep) andere ziektekiemen voorkomen, zooals streptococci en pneumococci, die onder alle omstandigheden de oorzaak van dergelijke ziekteprocessen bij den mensch kunnen zijn. Ook is gebleken, dat de afwijkingen in de longen andere waren dan die, welke men bij longpest zou moeten verwachten. De oorzaak van de geruchten, als zou longpest zijn voorgekomen, kan vermoedelijk door de volgende feiten verklaard worden: 1°. de sterke besmettelijkheid; 2°. het ongemeen acute karakter van de ziekte; 3°. de omstandigheid, dat de slachtoffers vaak tegen dat de dood te verwachten is, en ook wel na den dood, een donkerblauwe kleur vertoonen, die bij leeken den indruk maakt, dat men te doen heeft met wat men in den volksmond de zwarte pest noemt.

De bijkomstige ziekte, die tot den dood leidt, is bijna altijd een zich zeer snel ver-

1) Algemeen hoort en leest men tegenwoordig het leelijke Germanisme „longenpest” in plaats van „longpest”. Ook de heer VAN RAVESTEIJN en de minister gebruiken voortdurend het woord „longenpest”.